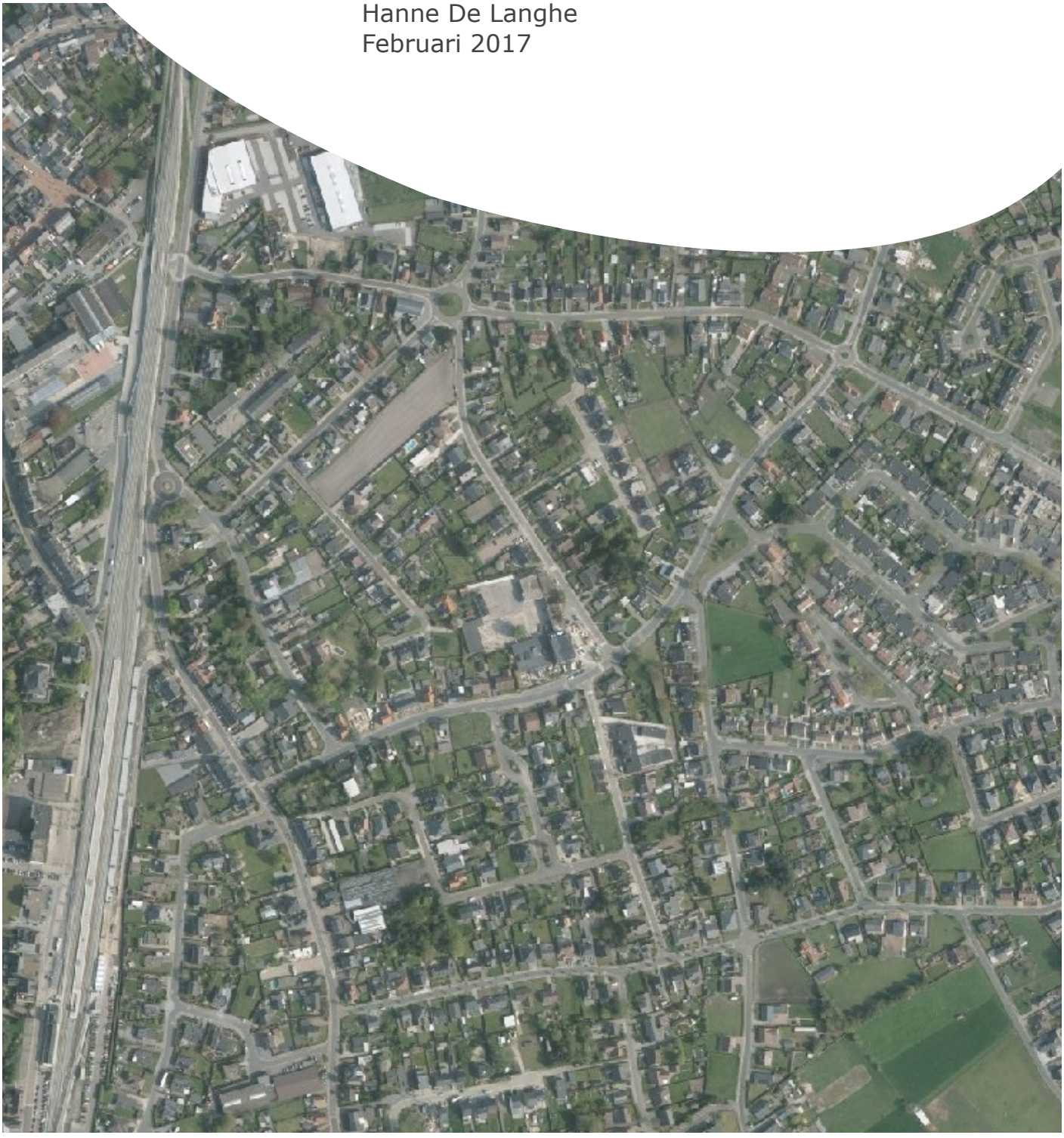
ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 363

Archeologienota
Neerpelt- Lepelstraat
Wegenis- en rioleringswerken

Deel 2: Verslag van Resultaten

Hanne De Langhe
Februari 2017

ARON-RAPPORT 363

ARCHEOLOGIENOTA

NEERPELT, LEPELSTRAAT
WEGENIS- EN RIOLERINGSWERKEN

Hanne De Langhe

Tongeren
2017

Colofon

ARON rapport 363 – Archeologienota – Neerpelt, Lepelstraat. Wegenis- en rioleringswerken

Initiatiefnemer: zie Deel 1. Privacy-fiches

Erkend archeoloog: Hanne De Langhe (OE/ERK/archeoloog/2016/00156)

Auteurs: Hanne De Langhe

Bijdragen: /

Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Wettelijk depot: D/2017/12.651/19

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be
Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Neremweg 110
3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel: 012/225.250
fax: 012/770.034

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2017

INHOUDSTAFEL

DEEL 1. PRIVACYFICHE

INHOUDSTAFEL 1

INLEIDING 3

DEEL 2. VERSLAG VAN RESULTATEN 4
Hoofdstuk 1. Bureauonderzoek 4
1 Beschrijvend gedeelte 4
1.1 Administratieve gegevens 4
1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden 6
1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen 6
1.4 Werkwijze, verloop en actoren 8
2 Assessment 10
2.1 Situering van het onderzoeksgebied 10
2.2 Impact van de bodemingrepen 12
2.3 Kenniswinst 13
2.4 Onderzoeksvragen 14
2.5 Datering en interpretatie 15
3. Samenvatting 16

DEEL 3. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN 17
1. Gemotiveerd advies 17
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek 17
1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied 17
1.3 Impact van de geplande bodemingrepen 17

BIBLIOGRAFIE

BIJLAGEN

Bijlage 1: Kadasterplan
Bijlage 2: Afbeeldingen- en plannenlijst
Bijlage 3: Bestaande toestand
Bijlage 4: Ontworpen toestand
Bijlage 5: Dwarsprofielen
Bijlage 6: Lengteprofielen
Bijlage 7: Typedwarsprofielen
Bijlage 8: Nutsleidingen
Bijlage 9: Rioleringsplan

Bijlage 10: Beplantingsplan
Bijlage 11: Pompstation en overstortput
Bijlage 12: Fotografisch verslag

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de heraanleg van een wegenistraject met vernieuwing van riolering en nutsleidingen, de aanleg van een ondergronds bufferbekken, groenzones en een parking ter hoogte van de Lepelstraat en omliggende straten in Neerpelt (prov. Limburg).

Gezien voor de realisatie van dit project een stedenbouwkundige vergunning vereist is, bodemingrepen uitgevoerd worden, het terrein niet in een gebied ligt waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, het terrein niet volledig binnen een gabarit van een bestaande lijninfrastructuur valt, niet in een beschermde archeologische site of vastgestelde archeologische zone ligt, het perceelsoppervlak groter is dan 3000 m², de bodemingreep groter is dan 1000 m² en de aanvrager publiekrechterlijk is, is het toevoegen van een bekrachtigde archeologienota aan de vergunningsaanvraag verplicht.[1]

Een archeologienota is een document dat opgemaakt wordt op basis van een archeologisch vooronderzoek en dat niet alleen administratieve gegevens van het onderzoeksgebied bevat, maar ook een verslag van de resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.[2] Het doel van het archeologisch vooronderzoek bestaat in het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site in een onderzoeksgebied en indien deze aanwezig is te bepalen wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van de bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.[3]

De *Code van Goede Praktijk* versie 2.0 voorziet in de opmaak van een '*archeologienota met beperkte samenstelling*' indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat:

1° met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2° de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3° verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

Vermits de confrontatie van de uitgevoerde werken en de landschappelijke situering aantoonde dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst, werd enkel een bureauonderzoek met beperkte samenstelling uitgevoerd (Hoofdstuk 2) en werd geen *Programma van Maatregelen* opgemaakt. Het gemotiveerd advies hiervoor wordt beschreven in hoofdstuk 3

[1] Zie hiervoor de beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen. https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf
[2] Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen (CGP)(2016), p. 15.
[3] CGP 2016, p. 27.

DEEL 2. VERSLAG VAN RESULTATEN

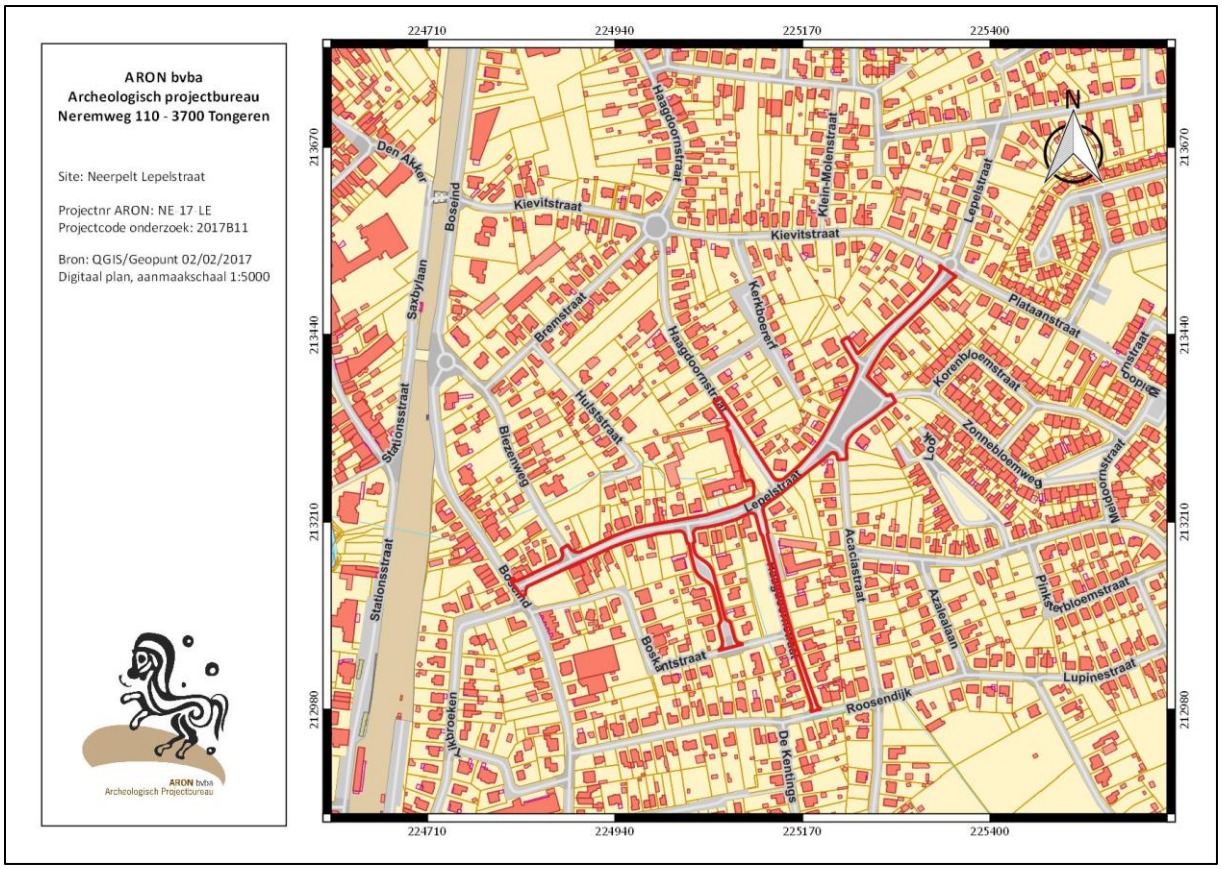
HOOFDSTUK 1. BUREAUONDERZOEK

1 Beschrijvend gedeelte

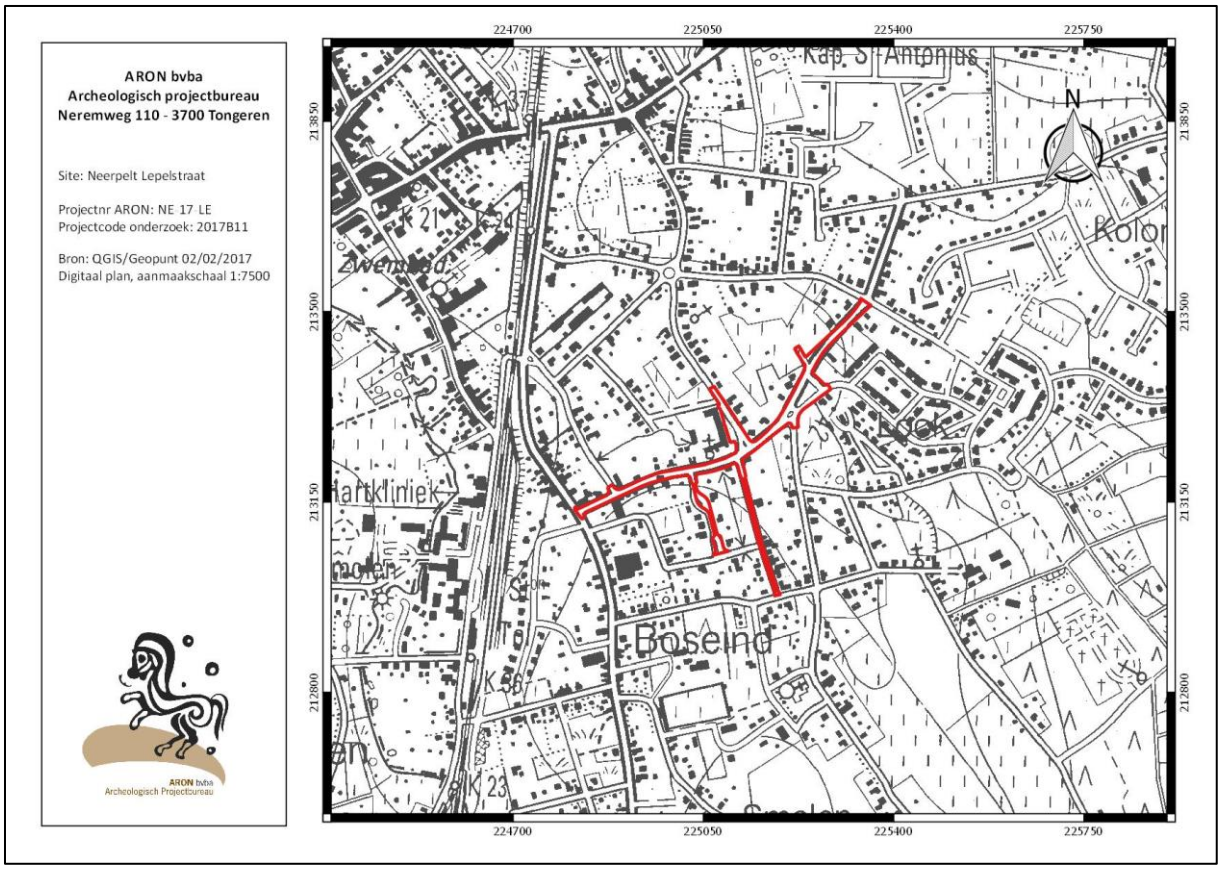
1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2017B11	
Naam en erkenningsnummer Archeoloog **Rechtspersoon**	Hanne De Langhe OE/ERK/Archeoloog/2016/00156 ARON bvba Archeologisch Projectbureau, Neremweg 110, 3700 Tongeren OE/ERK/Archeoloog/2015/00006	
Andere actoren en specialisten binnen het project	**Functie**	**Naam**
	/	/
Extern wetenschappelijk advies	Nvt.	Nvt.
Locatiegegevens	Limburg, Neerpelt, Lepelstraat	
Oppervlakte	Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 1,86 ha.	
Bounding box coördinaten	xMin,yMin 224812.20,212977.41 : xMax,yMax 225358.77,213524.97	
Kadasternummers	Neerpelt, afd. 2, sectie C: Openbaar domein	
Thesaurusthermen[4]	Bureauonderzoek, Neerpelt, Lepelstraat	
Overzichtsplan verstoringen	*Zie BIJLAGE 3: Bestaande toestand, BIJLAGE 8: Nutsleidingen en afb. 4: Kleurenorthofoto.* [5]	

[4] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus
[5] Een KLIP-plan werd niet aangevraagd vermits de initiatiefnemer over een plan met de aanwezige nutsleidingen beschikte.

Afb. 1: Kadastraal plan met perceelgrenzen en afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

Afb. 2: Uittreksel uit de topografische kaart met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden

Volgende onderzoeksvraag zal tijdens het bureauonderzoek behandeld worden:

Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

Randvoorwaarden:

Vermits verwacht wordt dat aan de voorwaarden voor de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling voldaan zal worden, werd de archeologienota volgens dit traject opgemaakt.

1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant de heraanleg van een wegenistraject, nutsleidingen en riolering en de aanleg van groenzones, een parking en ondergronds bufferbekken op openbaar domein in Neerpelt (afd. 2, sectie C) ter hoogte van de Lepelstraat en delen van enkele omringende straten, m.n. de Haagdoornstraat, de Boskantstraat de Korenbloemstraat en de Kremerstraat.
.

Verwijdering bestaande verhardingen

De bestaande verhardingen worden opgebroken alvorens nieuwe verhardingen aangelegd worden. Dit zal gebeuren tot op de maximale huidige diepte van de verhardingen, zijnde ca. 70 cm onder het huidige maaiveld.

Deze werken zullen machinaal gebeuren.

Rooien van bomen

Enkele bomen in het zuiden van de Boskantstraat, ten westen van de Haagdoornstraat en in het gebied gelegen tussen de Korenbloemstraat en Lepelstraat zullen gekapt worden (*BIJLAGE 10*, rode kruisjes). Het rooien van de bomen zal gebeuren alvorens de andere bodemingrepen van start gaan. De verstoringsdiepte hiervoor hangt af van de manier van verwijdering, die op dit moment nog niet gekend is. Indien stronken machinaal en compleet verwijderd zullen worden, kan een maximale verstoringsdiepte van 1,5 m verwacht worden. Indien de stronken enkel gefreesd worden, kan een verstoringsdiepte van 45 cm verwacht worden.

Aanleg van de verhardingen (wegenis, voetpaden en parking)

Er wordt verhard van rooilijn tot rooilijn over ca. 725 lopende meter.
De rijweg wordt aangelegd in beton en asfaltverharding. De maximale uitgravingsdiepte hiervoor bedraagt ca. 70 cm.
De voetpaden worden aangelegd in betonstraatstenen. De maximale uitgravingsdiepte hiervoor bedraagt ca. 40 cm.
Ook de parking ter hoogte van het kruispunt Lepelstraat – Haagdoornstraat wordt aangelegd in betonstraatstenen. De maximale uitgravingsdiepte hiervoor bedraagt eveneens ca. 40 cm (*BIJLAGE 7*: Typedwarsprofielen).
In de zone tussen de Korenbloemstraat en de Lepelstraat worden grasbetontegels geplaatst. Hier bedraagt de maximale verstoringsdiepte ca. 40 cm.

De bodemingrepen zullen machinaal gebeuren.

Groenaanleg

Naast de wegenis, ter hoogte van de parking en in de zone tussen de Lepelstraat en de Korenbloemstraat vindt groenaanleg plaats. Hier wordt vnl. gras voorzien, plaatselijk gestabiliseerd, maar ook beplanting, bomen en hagen worden voorzien (*BIJLAGE 10:* Beplantingsplan).

De verstoringsdiepte voor de aanleg van de grasperken is beperkt tot maximaal 30 cm onder het maaiveld.
De plantputten voor beplanting, hagen en bomen kunnen dieper zijn, maar zijn over het algemeen erg plaatselijk. De diepte van de plantputten bedraagt maximaal 80 cm onder het maaiveld.

De uitvoeringswijze is nog niet gekend, maar plantputten zullen vermoedelijk machinaal aangelegd worden.
Afb. 3: Inplantingsplan (Antea Group, digitaal plan, dd 02/02/2017, aanmaakschaal 1.1000, 2017B11)

Riolering en nutsleidingen

Ter hoogte van de wegenis wordt de aanleg van nieuwe riolering (DWA en RWA riolering) gepland (*BIJLAGE 9*: Rioleringsplan). De diepste riool is gelegen op een diepte van maximaal 2,5 m onder het maaiveld. Plaatselijk worden ook bestaande leidingen opgebroken ter hoogte van de wegenis. In het noorden van de Haagdoornstraat worden een overstortput en pompstation gepland (*BIJLAGE 11*).

Ook worden mogelijk enkele bestaande nutsleidingen omgeleid of vervangen ter hoogte van de wegenis (*BIJLAGE 8:* Bestaande nutsleidingen). De maximale diepte voor de ligging van de nutsleidingen bedraagt ca. 0,80 m onder het maaiveld.

De bodemingrepen zullen machinaal gebeuren d.m.v. een graafmachine.

Ondergronds bufferbekken

Het ondergronds bufferbekken wordt aangelegd tussen de Lepelstraat en de Korenbloemstraat. Ter hoogte van het maaiveld heeft dit bekken een oppervlakte van ca. 140 m². Het wordt schuin afgegraven tot op de bodem, waar de oppervlakte nog ca. 60 m² bedraagt. De bodemingrepen voor de aanleg van het bufferbekken bedragen maximaal ca. 2 m t.o.v. het huidige maaiveld (*BIJLAGE 5*: Dwarsprofielen 22, 23 en 68).

De bodemingrepen zullen machinaal gebeuren d.m.v. een graafmachine.

Werfzone

De werfzone zal zich volledig binnen het huidige projectgebied bevinden en zal geen bijkomende bodemingrepen met zich meebrengen.

1.4 Werkwijze, verloop en actoren

Gezien het bureauonderzoek betrekking heeft op een gedeelte openbaar domein dat reeds verstoord is in een recent verleden, diende bijzondere aandacht besteed te worden aan de confrontatie van de toekomstige werken met de landschappelijke situering om na te gaan of een doorslaggevend aspect kan leiden tot een archeologienota met beperkte samenstelling. Uit deze confrontatie bleek dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst en dat dus effectief een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt kon worden (*CGP 12.5.3.3*.).

De topografische kaart en kadasterkaart werd in het kader van dit vooronderzoek geraadpleegd en weergegeven. De meest recente kleurenorthofoto en de bodemkaart werd eveneens geraadpleegd. Andere kaarten werden omwille van het gevolgde traject (Archeologienota met beperkte samenstelling) niet geraadpleegd of weergegeven. Ze bleken ook geen aanvullende informatie te bieden die een potentieel tot kenniswinst aan kan tonen.

Verder werd het historisch verleden van het studiegebied ter aanvulling onderzocht. Specifiek archiefonderzoek werd niet uitgevoerd vermits het terrein in het verleden niet dicht bebouwd was. Volgende kaarten werden via de website *geopunt.be* geraadpleegd: de *Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, opgemaakt op initiatief van *Graaf de Ferraris* (1771-1778), de *Atlas der Buurtwegen* (1842) en de *Vandermaelenkaart* (1846-1854). Vanwege het gevolgde traject (archeologienota met beperkte samenstelling) worden ook deze kaarten niet allen weergegeven in het bureauonderzoek. Wel vormt de informatie die zij verschaffen een aanvullend argument voor de bepaling van maatregelen. Om deze informatie te illustreren, wordt wel een overlay weergegeven van de *Atlas der Buurtwegen* met de bodemkaart.

Om een inzicht te bekomen in de reeds gekende archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving werd ook de Centrale Archeologische Inventaris geraadpleegd.[6] Deze online inventaris, opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid, biedt een overzicht van alle tot nu toe gekende archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Via het Geoportaal van Onroerend Erfgoed werd eveneens de inventaris van de beschermde archeologische sites, de inventaris van vastgestelde archeologische zones en de inventaris van gebieden waar geen archeologie te verwachten valt, geraadpleegd. De kaarten worden in dit bureauonderzoek niet weergegeven vermits ze niet relevant zijn in het gevolgde traject. De bekomen informatie werd ook hier als aanvullend argument gebruikt voor de bepaling van maatregelen.

Een visuele terreininspectie werd niet uitgevoerd. Via foto's, aangeleverd door de initiatiefnemer, kon namelijk een beeld bekomen worden van de huidige inrichting en de gaafheid van het onderzoeksgebied.

[6] https://geo.onroerenderfgoed.be/ en http://cai.onroerenderfgoed.be/

Een KLIP-plan werd niet aangevraagd vermits foto's en plannen aangeleverd door de initiatiefnemer aantoonden dat het terrein ter hoogte van de bodemingreep reeds verstoord was.

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door *Hanne De Langhe* van het archeologisch projectbureau *Aron bvba*.

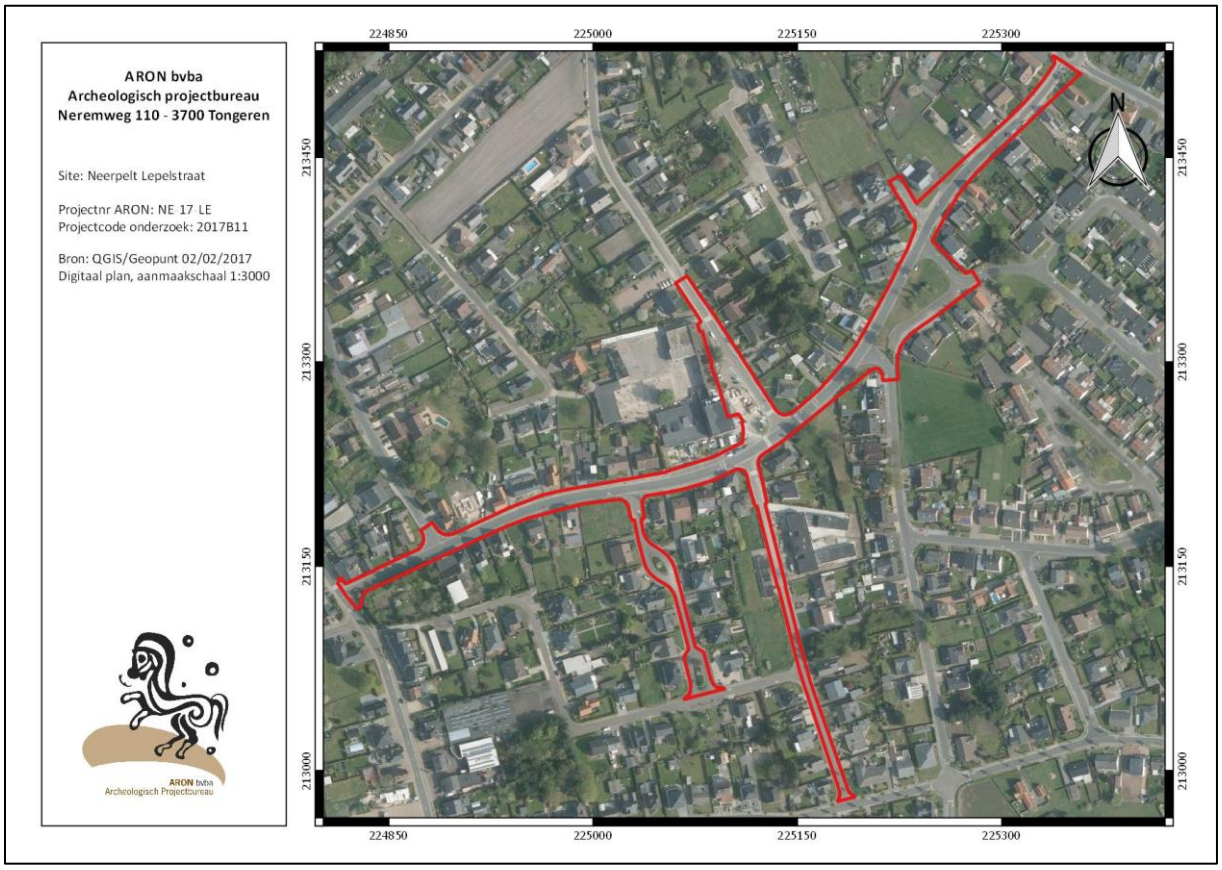
2 Assessment

2.1 Situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksterrein situeert zich ter hoogte van de Lepelstraat in Neerpelt tussen het kruispunt met Boseind in het westen en met de Kievitstraat en Plataanstraat in het oosten. Ook delen van omliggende straten, m.n. het kruispunt met de Biezenweg, de Haagdoornstraat, de Boskantstraat, het kruispunt met de Acaciastraat, de Korenbloemstraat en de Kremerstraat, maken deel uit van het onderzoeksterrein.

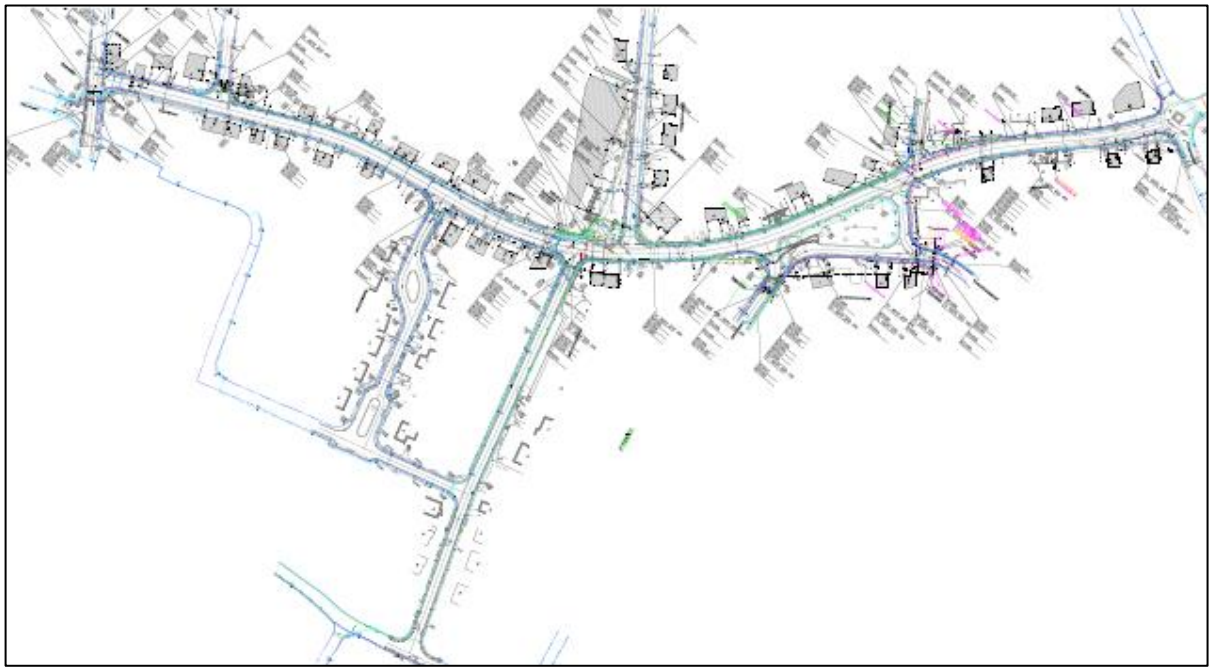
Het terrein dat een oppervlakte heeft van ca. 1,86 ha is kadastraal gekend als Neerpelt, afd. 2, sectie C, openbaar domein en wordt tot op heden ingenomen door wegen, middenbermen, een parking ter hoogte van het kruispunt Lepelstraat – Haagdoornstraat, een park tussen de Korenbloemstraat en de Lepelstraat en een groene berm met oprit ter hoogte van het kruispunten van de Lepelstraat met de Kremerstraat in het noordoosten van het terrein (*afb. 3*).

Het door *Anteagroup* aangeleverd fotografisch verslag (*BIJLAGE 12*) geeft een duidelijk beeld van de aanwezige verstoringen die momenteel zichtbaar zijn op het terrein. Bijna het volledige terrein is op dit moment geroerd door recente verstoringen die gepaard gaan met de aanleg van de bestaande wegenis en parking. *Afb. 5* geeft een overzicht van de aanwezige nutsleidingen op het terrein (*BIJLAGE 8*). Met uitzondering van het centraal parkgedeelte tussen de Lepelstraat en Korenbloemstraat en het centrale deel van de parking ter hoogte van het kruispunt Lepelstraat – Haagdoornstraat, is het volledige terrein aan weerszijden van het wegdek en plaatselijk ook onder het wegdek geroerd door de aanleg van recente nutsleidingen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de omvang en diepte van de sleuven die voor deze aanleg gegraven werden, tot heden onbekend is. Er kan uitgegaan worden van een minimale verstoringsdiepte voor de huidige wegenis van ca. 70 cm onder het huidige maaiveld, van 0,80 m tot 3 m voor de aanleg van de huidige nutsleidingen en van ca. 50 cm voor de huidige parking. Er kan opgemerkt worden dat ook ter hoogte van de parking enkele nutsleidingen liggen die plaatselijk diepgaandere verstoring veroorzaakt hebben.

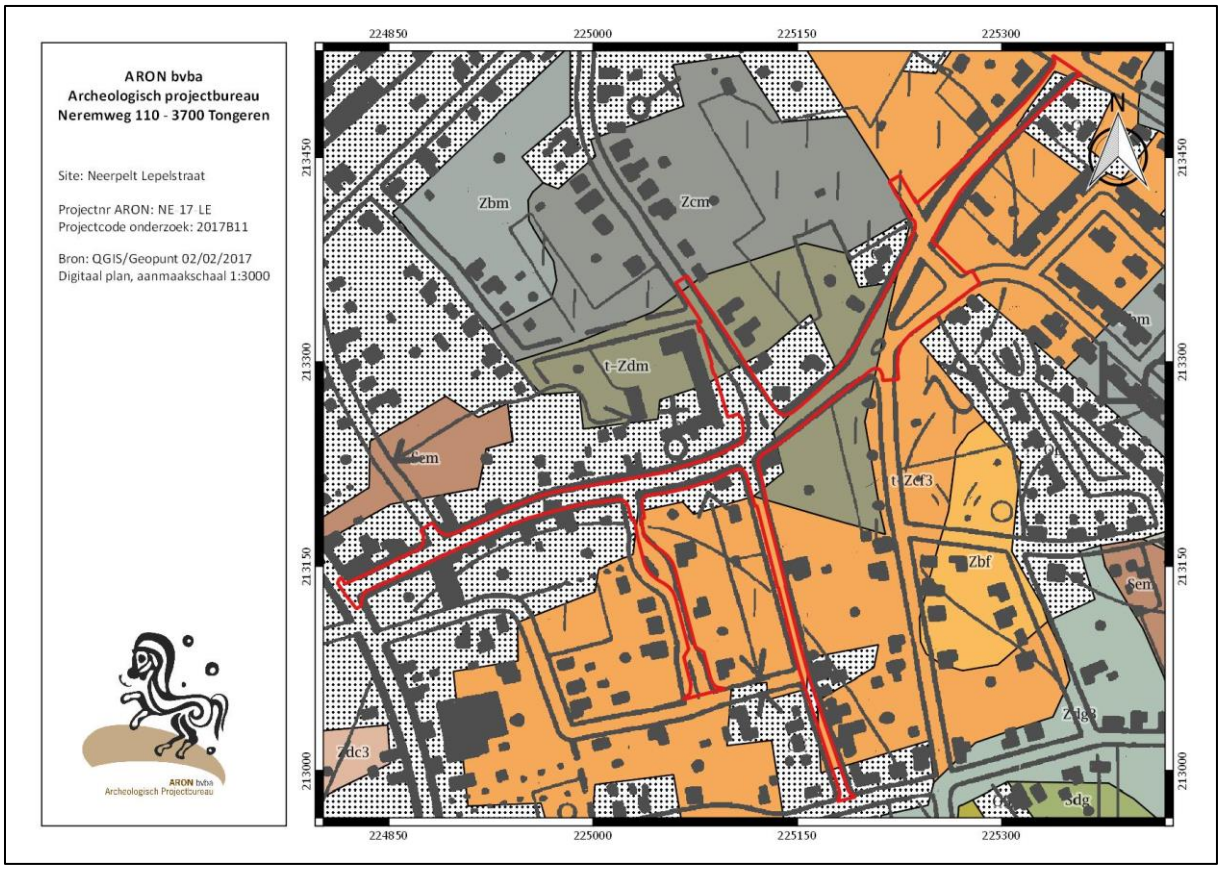

Afb. 4: Kleurenorthofoto met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood).

Enkel ter hoogte van het park tussen de Korenbloemstraat en de Lepelstraat is de verstoring in het centrale deel beperkt tot de aanwezigheid van enkele bomen. Dit park heeft een oppervlakte van ca. 1400 m². Ter hoogte van de grenzen met de omringende wegenis zijn ook nutsleidingen aanwezig, hetgeen de onverstoorde oppervlakte enigszins verder beperkt.

Afb. 5: Overzicht van de aanwezige nutsleidingen op het terrein (Bron: Antea Group, digitaal plan, dd 20/01/2017, aanmaakschaal 1.500, 2017B11).

Afb. 6: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood).

De bodemkaart toont voor het onderzoeksgebied verschillende bodemtypes aan. Voor de relatief onverstoorde parkzone tussen de Lepelstraat en de Korenbloemstraat wordt een t-Zdm-bodem in het westen en een t-Zcf3 bodem in het oosten gekarteerd (*afb. 6*). Ter hoogte van de aan te leggen parking op de hoek van de Haagdoornstraat en de Lepelstraat wordt in het zuiden een OB-bodem en in het noorden een t-Zdm-bodem gekarteerd. Voor het gedeelte groene berm wordt een t-Zcf3-bodem gekarteerd.

Een t-Zcf-bodem is een matig droge zandbodem met weinig duidelijke humus en / of ijzer B horizont met grintsubstraat op geringe of matige diepte (20 – 125 cm) en een dikke humeuze bovengrond (40-60 cm). Deze zwak hydromorfe bruine podzolachtige bodem vertoont roestverschijnselen beginnend tussen 60 en 90 cm diepte. [7]

Zdm-bodems zijn matig natte zandgronden met diepe antropogene humus A-horizont. t- wijst ook hier op een grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (20 – 125 cm). Het gaat hier om een hydromorfe plaggenbodem waarvan de humeuze deklaag van ten minste 60 cm dikte donkergrijs of donker grijsbruin is in de bovenste 40 – 50 cm en bleker wordt naar onder toe. Tussen 40 en 60 cm treft men roestverschijnselen aan die in het humeuze dek moeilijk te onderscheiden zijn. [8]

OB-bodems zijn bebouwde zones, waarin het oorspronkelijk bodemprofiel door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd is. [9]

2.2 Impact van de bodemingrepen

De huidige bodemingreep neemt een totale oppervlakte van 1,86 ha in en situeert zich over het volledige terrein dat op de plannen en kaarten aangeduid wordt.

In de zone van de **bestaande wegenis** en de zone van de **bestaande parking** worden geen bodemingrepen verwacht die onverstoord bodemarchief kunnen aantasten. Hier worden slechts bestaande verhardingen, riolering en nutsleidingen vervangen. Eveneens wordt een deel (55 m²) van het ondergronds bufferbekken in deze zone aangelegd, maar dit bekken (ca. 2 m diep over een oppervlakte van ca. 35 m² in deze zone) zal hoogstwaarschijnlijk ook vnl. de door de aanleg van riolering (maximum 2,5 m diep) geroerde bodem aansnijden. De bodemingrepen in de zone van de bestaande wegenis gaan dus niet dieper dan de huidige aanwezige verstoringen. Oorspronkelijk aanwezig waardevol archeologisch erfgoed zal zeker in de zone van het wegenistraject door de recente bodemingrepen reeds verstoord zijn.

In de zone van de **aan te leggen parking ter hoogte van het kruispunt Lepelstraat - Haagdoornstraat** is het risico op aansnijden van onverstoorde moederbodem in principe iets groter vermits hier minder nutsleidingen liggen en de reeds geroerde bodem dus beperkter is in diepte over het grootste deel van deze zone. Hier worden op de bodemkaart echter OB-bodems en Zdm-bodems gekarteerd. De aanwezigheid van een OB-bodem in het zuiden duidt op een door menselijk ingrijpen verstoorde bodem, hetgeen overeenkomt met de aanwezigheid van nutsleidingen in dit deel van de aan te leggen parking (*BIJLAGE 8*). In het noordelijk deel van de parking wordt een Zdm-bodem gekarteerd, een plaggenbodem met een deklaag van ten minste 60 cm. Vermits in deze zone vnl. verhardingen en groenaanleg zullen voorkomen met een maximale verstoringsdiepte van ca. 40 cm, is hier in principe geen risico op verstoring van het oorspronkelijk bodemarchief. Dit wordt immers afgedekt door het plaggendek of is reeds verstoord in het verleden. Enkel plaatselijk, ter hoogte van de nieuw aan te planten bomen, zullen plantputten van maximaal 80 cm diep voorzien worden en kan het oorspronkelijk bodemarchief dus in geringe mate verstoord worden. De meeste bomen worden echter in het zuiden, naast de bestaande wegenis of (in geringe mate) ter hoogte van te kappen bomen geplant. Dit zijn zones die reeds verstoord werden door de aanleg van nutsleidingen of die tevens verstoord worden door het verwijderen van boomstronken. De plantputten zullen in principe dan ook geen bijkomende verstoring aan het bodemarchief betekenen.

Hetzelfde geldt voor het beperkte deel groene berm met oprit, waar een groenzone aangelegd wordt die een beperkte verstoringsdiepte van ca. 30 cm met zich meebrengt, hetgeen niet dieper is dan de bestaande

[7] Baeyens (1975), 32.
[8] Baeyens L. (1975), 41.
[9] Van Ranst & Sys (2000).

verstoringen door aanwezige nutsleidingen, bestaande opritten en groenzones. Bijkomend wordt in deze zone een t-Zcf3-bodem gekarteerd, hetgeen wijst op een humeuze bovengrond van 40 – 60 cm. De onderliggende moederbodem zal door de huidige bodemingrepen dus niet aangesneden worden.

Enkel de zone van het huidige park tussen de Lepelstraat en de Korenbloemstraat (ca. 1400 m²) is op dit moment onverstoord. Hier wordt een deel van het ondergronds bufferbekken aangelegd, evenals een groenzone met o.a. grasbetontegels, enkele paden en glasbollen. 85 m² van het bufferbekken bevindt zich in deze zone en zal een verstoring van maximaal 2 m diep met zich meebrengen tot op een oppervlakte van maximaal 25 m² op het bodemniveau van het bekken. De aanleg van de groenzone veroorzaakt bodemingrepen van maximaal ca. 30 cm onder het maaiveld (graszone). Ter hoogte van de aan te planten haag kunnen de bodemingrepen plaatselijk tot 80 cm onder het maaiveld gaan, maar deze wordt aangeplant ter hoogte van de grens met de Lepelstraat, waar nu reeds nutsleidingen liggen en de bodem dus al geroerd is tot op een diepte van ca. 80 cm onder het maaiveld. Verder zijn de bodemingrepen beperkt tot maximaal 40 cm onder het huidige maaiveld ter hoogte van de zone met grasbetontegels en het voetpad. De bodemkaart geeft in deze zone een t-Zcf-3-bodem en een t-Zdm-bodem weer, hetgeen maakt dat ook hier het oorspronkelijk bodemarchief door de in diepte beperkte bodemingrepen (groenzones) niet of nauwelijks aangetast wordt.

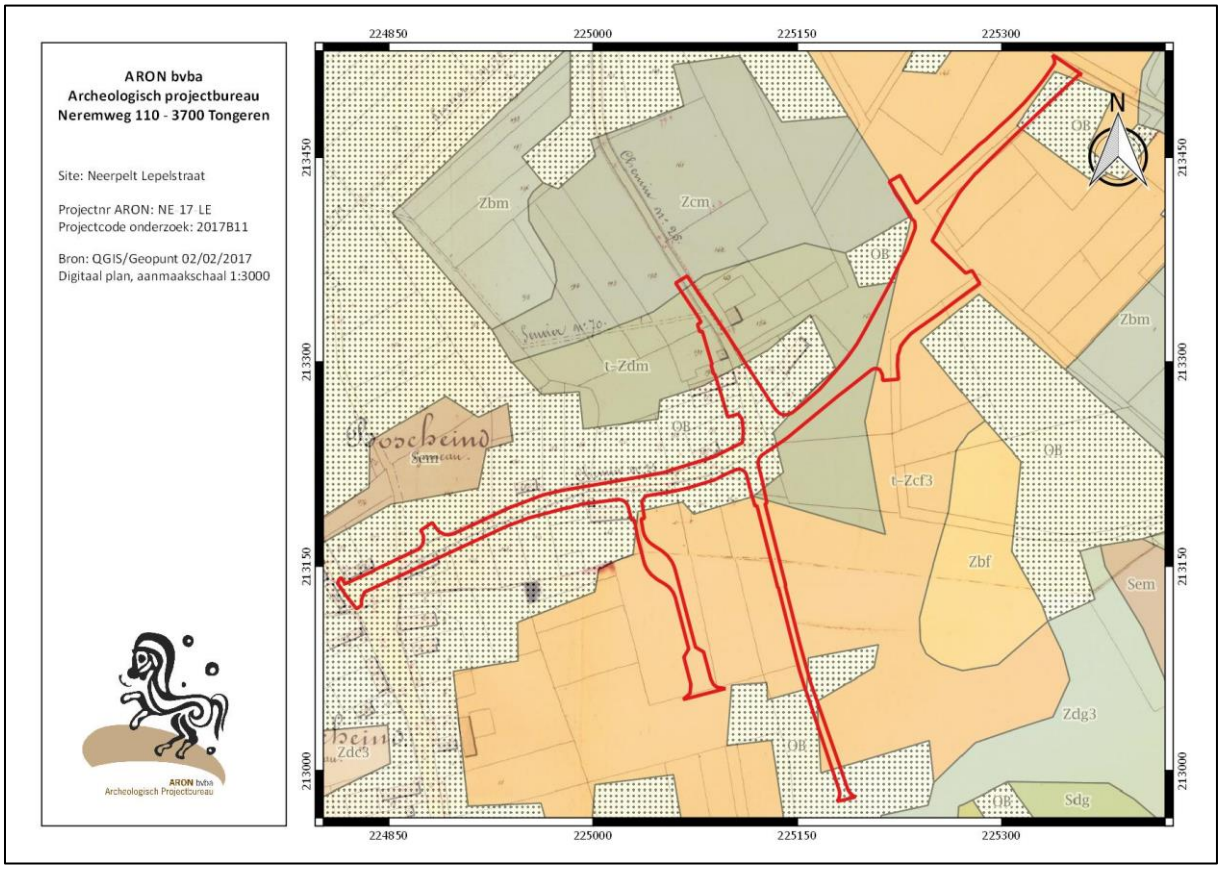
Er kan dan ook besloten worden dat de impact van de bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch bodemarchief beperkt is in oppervlakte. Vermits het grootste deel van het terrein al verstoord is en bovendien bodems voorkomen met een dikke A-horizont, kan slechts over een oppervlakte van 1400 m² het oorspronkelijk bodemarchief aangesneden worden. Binnen deze zone van 1400 m² zijn de bodemingrepen over het grootste deel (ca. 1300 m²) in diepte beperkt tot een maximale diepte van 40 cm onder het maaiveld. Ook hier wordt door de aanwezigheid van bodems met een dikke A-horizont de moederbodem niet of nauwelijks aangesneden door de toekomstige bodemingrepen. Slechts plaatselijk, waar de moederbodem vermoedelijk al verstoord is door aanwezige nutsleidingen, wordt dieper gegraven voor plantputten. Enkel in een zone van ca. 85 m² wordt een bufferbekken schuin afgegraven tot op 2 m onder het huidige maaiveld over een beperkte oppervlakte van ca. 25 m² op bodemniveau. Deze bodemingreep is het meest ingrijpend op het oorspronkelijk bodemarchief qua diepte, maar blijft dus beperkt in oppervlakte.

2.3 Kenniswinst

Het feit dat slechts een zone van 1400 m² ter hoogte van het huidige park tussen de Lepelstraat en de Korenbloemstraat tot heden onverstoord is, dat enkel in deze zone ongeroerde bodem aangesneden zal worden, dat van deze zone het grootste deel slechts tot maximaal 40 cm onder het huidige maaiveld verstoord wordt, dat in deze zone bodems met een dikke A-horizont (t-Zcf3 en t-Zdm) gekarteerd worden waardoor bodemingrepen tot 40 cm onder het maaiveld geen of slechts een gering effect hebben op het oorspronkelijk bodemarchief en het feit dat slechts tussen 25 m² (diepste niveau) tot 85 m² (maaiveldniveau) dieper verstoord wordt tot op een diepte van maximaal 2 m onder het huidige maaiveld, maakt dat slechts een gering gedeelte van het oorspronkelijk bodemarchief aangesneden kan worden tijdens de toekomstige bodemingrepen.

Bijkomend blijkt uit raadpleging van historische kaarten dat de parkzone in het verleden steeds onbebouwd was en dat de dichtstbijzijnde CAI locaties (211900 en 50805) pas op ca. 400 m en 500 m afstand liggen van het onderzoeksterrein. In de zone van de aan te leggen parking is wel bebouwing zichtbaar op de historische kaarten (*Ferrariskaart, Atlas der Buurtwegen en Vandermaelenkaart*), maar zoals eerder aangehaald, zijn de bodemingrepen hier over het algemeen beperkt tot de reeds geroerde bodem en is hier verder een plaggenbodem met een dikke antropogene Ap-horizont aanwezig (*afb. 7*). Vermoedelijk zal deze historische bebouwing dan ook reeds verstoord zijn door eerdere bodemingrepen tenzij deze op voldoende diepte aanwezig is. In dit laatste geval zal de bebouwing door het plaggendek afgedekt worden en door de huidige bodemingrepen niet aangesneden worden.

De combinatie van het feit dat het terrein grotendeels verstoord is vanaf de tweede helft van de tweede eeuw, historische kaarten geen bebouwing op het onverstoorde terreindeel weergeven, de aanzienlijke afstand tot de dichtstbijzijnde CAI locatie, de aanwezigheid van bodems met een dikke A-horizont die de moederbodem enigszins afdekken en het beperkt terreindeel van 85 m² dat bijgevolg ingrijpende nieuwe verstoringen zal ondergaan in de huidige ontwikkeling, maakt dat het potentieel op kennisvermeerdering erg gering is. Daarom wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Afb. 7: Bodemkaart met overlay van de Atlas der Buurtwegen (ca.1840) met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood)

2.4 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvraag zal tijdens het bureauonderzoek behandeld worden:

Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

De landschappelijke ligging van het terrein, met inbegrip van de recente verstoring en de confrontatie hiervan met de huidige geplande werken, toont aan dat verder onderzoek van het terrein in het kader van toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot kenniswinst. Het merendeel van het terrein blijkt immers verstoord.

Slechts een zone met een oppervlakte van ca. 1400 m² ter hoogte van het **huidige park tussen de Lepelstraat en de Korenbloemstraat** is tot heden onverstoord. Het merendeel van deze oppervlakte zal tijdens de huidige bodemingrepen echter slechts tot op een beperkte diepte van maximaal 40 cm onder het maaiveld verstoord worden. Slechts een zeer beperkte zone van 25 m² - 85 m² zal tot op een diepte van maximaal 2 m onder het maaiveld verstoord worden tijdens de geplande bodemingrepen.

Het terrein wordt ingenomen door OB-bodems, een plaggenbodem en een bodem met een dikke humus A-horizont. Hierdoor is de impact van de toekomstige bodemingrepen op het oorspronkelijk bodemarchief dat zich buiten de recente verstoringen situeert beperkt, vermits het bodemarchief door de A-horizont afgedekt wordt. De afwezigheid van bebouwing in het verleden en nabijgelegen CAI-locaties wijzen daarenboven niet op een hoog archeologisch potentieel voor het terrein. Enkel in de zone van de aan te leggen parking is het potentieel hoog, maar hier is het bodemarchief ofwel reeds verstoord of wordt het afgedekt door een plaggendek. De combinatie van deze factoren maakt dat het potentieel op kennisvermeerdering voor dit terrein zeer beperkt is en dat de kosten van een archeologisch onderzoek niet zouden opwegen tegen de geringe kenniswinst die dit zou opleveren.

2.5 Datering en interpretatie

Het onderzoeksterrein was tot in de 20ste eeuw overwegend onbebouwd en omvat vnl. een recente wegenis, nutsleidingen, riolering, een parking en een park. Het terrein bevat daarom vnl. recente verstoringen. Ter hoogte van de parking zou bebouwing aanwezig geweest zijn sinds de 18de eeuw. Deze werd intussen vermoedelijk verstoord door recente bodemingrepen.

Slechts een beperkt deel van de werfzone is relatief onverstoord.

3. Samenvatting

De initiatiefnemer plant op openbaar domein (Neerpelt, afdeling 2, sectie C) de heraanleg van een wegenis met nutsleidingen, riolering, voetpaden, groenzones, parking en de aanleg van een ondergronds bufferbekken. Alvorens deze bodemingrepen kunnen plaatsvinden, zal de bestaande verharding op het terrein opgebroken worden en zullen een aantal bomen gerooid worden.

Uit de confrontatie tussen de toekomstige werken en de beschrijving van de landschappelijke situering van het onderzochte gebied, bleek dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

Bijgevolg werd dan ook een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt en wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Neremweg 110 · B-3700 Tongeren • T +32(0) 12 22 52 50 • F +32(0) 12 77 00 34 • info@aron-online.be • www.aron-online.be